

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w latach 2000-2003

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego wg stanu na 31 grudnia 2000 roku wynosiły **582.077** tys. zł. Na koniec 2001 roku kwota zobowiązań zwiększyła się do **830.602** tys. zł, na koniec 2002 roku do **1.086.417** tys. zł, zaś na koniec 2003 roku do **1.213.842** tys. zł.

1) Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego rośnie z roku na rok, ale coraz wolniej.

Jest to tendencja obejmująca wszystkie szczeble samorządu z wyjątkiem powiatów, w których największy wzrost zobowiązań nastąpił w 2002 roku.

W 2001 roku łączne zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego wzrosły o 42,7% (o 248.525 tys. zł) w stosunku do poprzedniego roku; w 2002 roku o 30,8% (o 255.816 tys. zł); w 2003 roku o 11,7% (o 127.425 tys. zł).

W 2003 roku wyraźnie widoczne jest zahamowanie tempa wzrostu kwoty zobowiązań.

Największą dynamikę kwoty zobowiązań odnotowuje się:

- a) w województwie samorządowym - 7-krotny wzrost w 2003r. w stosunku do 2000r.,
- b) w powiatach – 4,1-krotny wzrost w 2003 r. w stosunku do 2000r.,
- c) w miastach na prawach powiatu - 2,8-krotny wzrost w 2003r. w stosunku do 2000r.

Zobowiązania gmin w 2002r. wzrosły znacząco mniej niż w przypadku pozostałych szczebli samorządu - o 32,8% w stosunku do 2000r.

2) Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w kontekście art. 114 ustawy o finansach publicznych:

§ **Stopień zadłużenia** jednostek samorządu terytorialnego mierzony stosunkiem zobowiązań według stanu na koniec roku do zrealizowanych w danym roku dochodów budżetowych **wyказuje tendencję rosnącą**: 12,6% w 2000 roku, 16,5% w 2001 roku, 21,2% w 2002 roku, 24,0% w 2003 roku, choć przeciętne wielkości zadłużenia w stosunku do dochodów nadal dalekie są od ustawowej granicy 60%.

§ Wzrost stopnia zadłużenia następuje niemal we wszystkich szczeblach samorządu, najszybciej w województwie samorządowym i w miastach na prawach powiatu.

§ Najbardziej zadłużone jest województwo samorządowe (gdzie wskaźnik zadłużenia w latach 2000-2003 wzrósł z 6,8% do 36,5%) oraz miasta na prawach powiatu (gdzie wskaźnik zadłużenia w 2001 roku wynosił 13,5%, a w 2003 roku 35,6%).

W gminach wiejskich w 2002 roku nastąpił niewielki spadek stopnia zadłużenia.

§ Wyraźnie zmniejsza się liczba jednostek samorządu terytorialnego o niewielkim stopniu zadłużenia, natomiast zwiększa się liczba jednostek o wysokim stopniu zadłużenia.

§ W **2002** roku:

- jedna jednostka samorządu terytorialnego była bliska ustawowej granicy – jej zobowiązania w stosunku do dochodów przekroczyły 50%;
- w dziewiętnastu jednostkach samorządu terytorialnego (w osiemnastu gminach i jednym mieście na prawach powiatu) stopień zadłużenia w 2002 roku przekroczył 30% (na koniec 2001 roku było 17 takich gmin).

W 2003 roku:

- Gmina Sokolniki **przekroczyła ustawowy próg zadłużania** - relacja zadłużenia do dochodów budżetowych ukształtowała się na poziomie **61,8%**¹.
- Trzy gminy samorządu terytorialnego były bliskie ustawowej granicy – ich zobowiązania w stosunku do dochodów przekroczyły 50%.
- W 24 jednostkach samorządu terytorialnego (w 22 gminach, jednym mieście na prawach powiatu i w województwie samorządowym) stopień zadłużenia w 2003 roku przekroczył 30%.

3) Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w kontekście granicy określonej w art. 113 ustawy o finansach publicznych:

- § Stopień obciążenia budżetu jednostek samorządu terytorialnego spłatami zobowiązań (liczonymi jako suma spłat kredytów, pożyczek, wykupu papierów wartościowych i obligacji samorządowych, wydatków na obsługę długu oraz wartości nominalnej niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym) systematycznie rośnie:
z 2,6% w 2000 roku do 4,1% w 2001 roku, 5,6% w 2002 roku, 6,0% w 2003 roku.
- § Przeciętne relacje spłat zobowiązań do dochodów poszczególnych szczebli samorządowych dalekie są od ustawowej granicy 15%, jednak:
 - w 2001 roku w jednej gminie bariera ta została przekroczona,
 - w 2002 roku dwie gminy niemal osiągnęły wielkość graniczną – wskaźnik obciążenia wyniósł 14,5%, 14,3%,
 - **w 2003 roku trzy gminy przeznaczyły ponad 15% dochodów budżetowych na spłatę zobowiązań;**
- § Do 2002 roku stopień obciążenia najszybciej wzrastał w miastach na prawach powiatu. W 2003 roku nastąpił niewielki spadek tego wskaźnika w miastach na prawach powiatu, natomiast znaczny wzrost w województwie samorządowym. W 2000 roku najbardziej obciążony spłatami zobowiązań był łączny budżet gmin, od 2001 roku miast na prawach powiatu.

Uwaga: Dane w tabeli różnią się od danych zawartych we wcześniejszych zestawieniach z powodu korekt przysłanych przez jednostki.

¹ Gmina zaplanowała w budżecie na 2003 rok dotację na budowę kanalizacji sanitarnej z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach Programu SAPARD. Zadanie to zostało zakończone i rozliczone, wniosek o płatność został złożony do ARiMR w dniu 8.10.2003r. Środki te Gmina otrzymała dopiero w następnym roku budżetowym. W przypadku, gdyby należne środki wpłynęły do budżetu w 2003 roku, zadłużenie jednostki ukształtowałyby się na poziomie 57% i spełniałoby wymogi ustawowe.